

İstanbul Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi

The Journal of Information and Documentation Studies

Sayı/Number: 6, Sayfa/Pages: 1-22, İstanbul, Kış/Winter 2016

Basılı Nüsha ISSN: 1307-6655

Elektronik Nüsha ISSN: 2148-8975

MİLLİ ARŞİV KURUMLARININ EĞİTİM VE KÜLTÜR HİZMETLERİ FAALİYETLERİNİN TANITILMASINDA SOSYAL MEDYANIN YERİ: İNGİLTERE VE TÜRKİYE KARŞILAŞTIRMASI

Place of the Social Media in Promoting the Facilities of Educational and Cultural Services of the National Archives Institutions:
Comparison of England and Turkey

Özhan SAĞLIK

İstanbul Üniversitesi, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı
ozhan.saglik@istanbul.edu.tr

Alındığı tarih: 25.09.2016; Kabul tarihi: 08.02.2017

Öz

Toplumların geçmişten günümüze kadar yaptıkları faaliyetleri milli arşivlerinde görebilmek mümkündür. Milli arşivler, ülkelerin yaşadıkları sosyal, ekonomik, siyasi ve kültürel olayları aktarmanın yanı sıra, ülkede hâlihazırda verilen eğitim ve kültür hizmetlerinin de bir odağı olma işlevine sahiptir. Söz konusu işleve her ülkede aynı derecede önem verilmediği bilinmektedir. Bu işlevi milli arşivler nasıl yerine getiriyor sorusu çalışmayı şekillendirmektedir. Bu soruya bir cevap bulmak amacıyla imparatorluk geçmişi bulunan ülkelerden İngiltere ve Türkiye'nin milli arşivleri incelenmiştir. Bu ülkelerin milli arşivlerinin gerçekleştirdiği eğitim ve kültür hizmetleri incelenirken sosyal medya uygulamalarından biri olan Facebook üzerindeki paylaşımlar değerlendirilmiş olup, çalışmada içerik analizi yöntemi benimsenmiştir. Çalışmada Facebook paylaşımlarının incelenmesinin

nedeni pek çok kurumun Facebook'u halkla ilişkiler fonksiyonunu gerçekleştirmek amacıyla kullanmasıdır. Facebook paylaşımları incelendiğinde İngiltere'nin milli arşivini, eğitim ve kültür hizmetlerinin birer odağı, eğitim müfredatının ve öğretmen yetiştirme sisteminin merkezlerinden biri olarak benimsediği görülmüştür. Arşivde sergiler, konferanslar ve çeşitli kültürel etkinlikler yapılmaktadır. Türkiye'nin ise milli arşivlerini, geçmişte yaptığı faaliyetlerin birer delili olma fonksiyonunda değerlendirdiği; arşivi eğitim ve kültür hizmetlerinin birer odağı haline getiremediği tespit edilmiştir. Arşivde sergiler yapılsa da konferansların yeteri kadar düzenlenmediği, eğitim müfredatında arşivden tam anlamıyla faydalanılmadığı gözlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Milli arşivler, eğitim ve kültür hizmetleri, sosyal medya, tanıtım.

Abstract

It is possible to see activities of the countries from past to present in their national archives. National archives have the function which is one of the focuses about the education and culture services presented in the country besides narrating the life story of the countries had. It has known that this function has not been considered important in each country as well. How the national archives achieve this functions question is shaping the study. By answering this question national archives of the countries had an empire background like England and Turkey have been surveyed. These countries' realized education and culture services of national archives evaluation the posts on the Facebook which is one of the social media application has been surveyed and content analysis has been adopted as a method. Many institutions using Facebook to achieve their public relations function is the reason of examining the Facebook posts in the study. When analyzing the Facebook posts, it has seen that England has adopted her national archive as a focus of education and culture and one of the centre about education curriculum and teacher training. Exhibitions, meetings and various cultural activities have been done in the archive. It has determined that Turkey has appreciated her national archive within the function of being evidence about the activities in the past and could not establish the archive one of the focus about education and culture services. Even making exhibition in the archive, not enough conferences have been arranged and not being in the education curriculum have been observed.

Keywords: National archives, educational and cultural services, social media, promoting.

Giriş

Ülkeler geçmişten günümüze kadar gerçekleştirdikleri faaliyetlerin birer delili olan belgeleri milli arşivlerinde tutarlar. Milli arşivler bu nedenle ülkelerin temel hafıza kurumlarından biri olma fonksiyonuna sahiptir. Milli arşivlerin güncel belgelerin yönetiminde yönlendirici olmak gibi daha birçok işlevi bulunsa da bu çalışma-

da ülkelerin hafızası olma fonksiyonu üzerinde durulacaktır. Bir ülkenin hafızasını barından kurumlardan biri olan milli arşivler bu hafızayı nasıl değerlendiriyor, gelecek kuşaklara nasıl aktarıyor soruları çalışmayı şekillendirmektedir; çünkü bu sorulara bir cevap aramanın arşivlerin görünürlüğünü yükselteceği ve ülke içerisindeki itibarını artıracakı düşünülmektedir.

Milli arşivlerin birikimini nasıl değerlendirdiği, bu birikimi gelecek kuşaklara nasıl aktardığı arşivlerin eğitim ve kültür hizmetlerini gündeme getirmektedir (Keskin, 2014). Arşivlerin eğitim ve kültür alanında önemli bir konuma sahip olması ve bundan yararlanılması son elli yıllık bir gelişme olsa da, arşivlerden eğitim alanında faydalanılması düşüncesi 1800'lü yıllarda Avrupa'da görülmektedir. Bu dönemde İngiltere'de milli değerleri öğretmek amacıyla arşiv belgelerinin yayınlanmış örneklerinin okullara dağıtıldığı ifade edilmektedir (Keskin, 2014, s. 47). 1900'lü yıllara gelindiğinde Fransa, İngiltere ve Kanada'da yaz aylarında tarih öğretmenlerinin arşivlere götürülerek yaz okulu programları düzenlendiği, tarih derslerinde arşiv kaynaklarından faydalandığı bilinmektedir (Keskin, 2014, s. 49).

Arşivcilerle eğitimciler arasındaki sistematik işbirliği ise 1950'li yıllarda oluşmaya başlamıştır. Fransa'daki arşivlerde eğitim servisleri kurulmuştur. Bu servislerde yarı zamanlı tarih öğretmenleri istihdam edilmiştir. Fransa'daki başarılı örneklerin ardından 1970'li yıllarda arşivlerin eğitimsel işlevlerinin arşivcilerin sorumlulukları arasında olduğu görüşü genel bir kabul haline gelmiştir (Keskin, 2014, s. 50-51). 1980'li ve 90'lı yıllarda arşivlerin eğitim-öğretim ortamı olduğu düşüncesiyle eğitim müfredatında arşivlerden nasıl yararlanılacağı konusunda çalışmalar, araştırmalar yapılmıştır (Keskin, 2014, s. 53).

Ülkelerin gerçekleştirdiği faaliyetler o ülkedeki insanların kültürünün birer parçasıdır. Gerçekleştirilen faaliyetlerin delili olan belgeler ülkelerin kültür mirası olarak kabul edilmektedir. 1982'de Meksika'da düzenlenen Kültür Politikaları Konferansı'nda arşivlerin kültürel mirasa sahip olan kurumlar arasında olduğu beyan edilmiştir. Avrupa Birliği de arşiv malzemesini kültür mirası olarak kabul etmiştir (Keskin, 2014, s. 59). Arşiv belgelerinin bir ülkenin tarihini, karakterini, geçmişini ve geleceğini barındırdığını ifade etmek mümkündür.

Devletler, eski tarihlerden beri bürokratik yapıları içerisinde faaliyet gerçekleştirmekte ve bu faaliyetlerin sonucunda belge üretmektedir. Bu belge üretim şeması göz önüne alındığında belgelerin doğrudan kültürel bir değer taşıması amacıyla üretilmediği iddia edilebilir; fakat bir belgenin kültürel değer taşıması için mevcut kültürü gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla üretilmesine gerek duyulmadığı düşünülmektedir. Yapılan faaliyetlerin kanıtı olan belgeler aslında ülkelerin kültürünü de yansıtmaktadır. Bu kültürün sirayet ettiği belgeler o kültürün birer taşıyıcısı olma özelliğine de sahiptir.

Arşivlerin kültür hizmetlerini nasıl gerçekleştireceği sorusu akla gelmektedir. Arşivlerdeki belgelerin erişime açılmasını bu hizmetin gerçekleştirilmesi olarak ifade etmek mümkündür. Arşivlerin erişime açılması kültürel hizmet fonksiyonunu yerine getirmesinin araçlarından biridir. Bu fonksiyonun daha çok 18. yüzyıldan itibaren ön plana çıktığı ifade edilmektedir (Keskin, 2014, s. 65). Bir ülkede arşivlerin kültürel hizmet fonksiyonu, ülkelerin belleğini oluşturan kurumlardan biri olan milli arşivler aracılığıyla yerine getirilmektedir. Milli arşivler, o ülkenin hafızasını derler, değerlendirir ve erişime açarak hizmete sunar. Milli arşivlerin, arşivlerin kültür

hizmetlerinde yönlendirici kurum olması sebebiyle bu çalışmada milli arşivler incelemeye tabi tutulmuştur.

Tarih sahnesinde milletler pek çok devlet kurmuştur. Bu devletlerin bazıları kısa, bazıları uzun ömürlü olmuş, bazı devletler imparatorluk haline dönüşmüştür. İmparatorluk geçmişi bulunan iki ülkeden İngiltere ve Türkiye'nin zengin arşiv kaynaklarına sahip olduğu bilinmektedir. Elimizdeki çalışmada, zengin arşivsel birikime sahip bu iki ülkenin, eğitim ve kültür hizmetleri alanında arşivlerinden nasıl faydalandıkları sorusunu yanıtlamaya gayret etmek hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda İngiltere Milli Arşivleri (İMA) ve Türkiye'deki Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün (DAGM) faaliyetleri içerik analizi yöntemi benimsenerek incelenmiştir. Bu faaliyetlerin, söz konusu milli arşivlerin sosyal medya uygulamalarından biri olan Facebook üzerindeki paylaşımlar aracılığıyla değerlendirilmesi uygun görülmüştür; çünkü söz konusu bu kurumların sosyal medyayı bilinirliklerini artırmak amacıyla tanıtımsal pazarlama ortamlarından biri olarak kullandığı, bu ortamda kendilerini daha fazla görünür hale getirerek halkla ilişkilerini yürüttüğü gözlenmektedir. Bu nedenle söz konusu milli arşivlerin gerçekleştirdiği faaliyetlerin Facebook'ta yer aldığı görüşünden hareket edilmiştir. Çalışmanın amacı, milli arşivlerin eğitim ve kültür hizmetleri fonksiyonunu sosyal medyayı kullanarak nasıl gerçekleştirdiğini incelemek, varsa sorunları çözümlenmek ve mevcut durumu tartışarak arşivlerin bu fonksiyonunun daha iyi icra edilmesine katkıda bulunmak şeklinde belirtilebilir.

Önceki Çalışmalar

Arşivlerin eğitim ve kültür hizmetleri hakkında pek çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar arşivlerin eğitim ve kültür hizmetlerini nasıl icra ettiğine ve edebileceğine yöneliktir¹. Arşivleri sosyal medya ile ilişkilendiren çalışmalar ise daha çok arşivle-

¹ Bahri Ata, "Sosyal Bilgiler Eğitiminde İyi Bir Örnek: ABD Kongre Kütüphanesinin Amerikan Hafıza Projesi", *Türk Kütüphaneciliği*, 25/2 (2011), 261-270; P. Carini, "Archivists as Educators: Integrating Primary Sources into the Curriculum", *Journal of Archival Organisation*, 7/1 (2009), 41-50; Y. Doğan, "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihsel Yazılı Kanıt Kullanmanın Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12/2 (2008), 171-186; J. Hendry, "Primary Sources in K-12 Education: Opportunities for Archives", *American Archivist*, 70/1 (2007), 114-129; H. Işık, "Tarih Öğretiminde Doküman Kullanımının Öğrencilerin Başarılarına Etkisi", *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16/2 (2008), 389-402; H. Işık, "Ortaöğretim Tarih Derslerinde Birinci ve İkinci El Kaynaklar ile Etkinlik Temelli Ders İşlemenin Öğrencilerin Tarihsel Düşünme Becerilerine Etkisi", *Turkish Studies*, 6/1 (2011), 1323-1337; İ. Keskin, "Zamanı Mekâna Taşımak: Sosyal Bilgiler Ve Tarihi Arşivlerden Öğrenme", *Osmanlı'nın İzinde. Prof. Dr. Mehmet İpşirli Armağanı*, C. 2, İ. Keskin, F. M. Emecen, A. Ahmetbeyoğlu (Ed.), İstanbul: TİMAŞ, 2013, s. 155-175, 2013; İ. Keskin, "Yapılandırıcı Öğretim Bakımından Arşiv Kaynaklarının Önemi", *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3 (2013), 1-29; İ. Keskin, *Arşivlerin Eğitim Ve Kültür Hizmetleri*, İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı, 2014; E. Ketelaar, "Tanıttan Anıta: Kültürel Miras Olarak Arşivlerin Ortaya Çıkması", *Tülin Aren Armağanı*, F. Kılıç-Denman (Çev.), İ. Keskin, M. H. Kutluoğlu ve S. Pamuk (Haz.), İstanbul: Pamuk Yayınları, 2009, 147-164; B. Şentürk, "The Use of Archives in Education: Examples from Abroad", *International Journal on New Trends on Education and Their Implications*, 4/1 (1) 2013, s. 108-114.

rin sosyal medyayı kullanıp kullanmadığı, sosyal medyada nasıl bir dil kullanabileceği ve sosyal medyanın nasıl arşivleneceği üzerine şekillenmektedir².

Milli arşivlerin eğitim ve kültür hizmetlerine dair faaliyetlerini sosyal medya paylaşımları üzerinden inceleyen yeteri kadar çalışma olmasa da, arşivlerin sosyal medyayı tanıtımsal pazarlama amacıyla nasıl kullanabileceğini tartışan çalışmalar bulunmaktadır. Dijitalleştirilen içeriğin sosyal medya aracılığıyla kullanıcıların erişimine açılacağı ve bu eylemin arşivlerin bilinirliğini artırarak güçlü bir şekilde yaşamlarını sürdürmesine katkıda bulunacağını dile getiren çalışmalar da bulunmaktadır (Garaba, 2012; Cianci & Schutt, 2014; Mason, 2014; Lamont & Nielsen, 2015). Yapılan bu çalışmadan milli arşivlerin eğitim ve kültür hizmetlerine ilişkin tanıtımsal pazarlamayı sosyal medya üzerinden nasıl yürüttüğü hususunda literatürde var olan boşluğu gidermesi beklenmektedir.

1. Arşiv Kurumlarında Yürütülen Eğitim ve Kültür Hizmetlerinin Tanıtılması ve Sosyal Medya

Arşivler, çeşitli etkinlikler ve programlar aracılığıyla eğitim ve kültür hizmetlerine ilişkin tanıtımsal pazarlamayı gerçekleştirebilmektedir. Bu hizmetlere geçmeden önce arşivlerde tanıtımsal pazarlama kavramının açıklanması gereklidir. Pazarlama, işletmenin, satış olanaklarını belirleyerek üretilen mal ve hizmetlerin tüketiciye ulaştırılması sırasında kâr elde etmek amacıyla çeşitli unsurları etkilemeye ve denetlemeye yönelik yaptığı etkinlikler olarak tanımlanmaktadır (İktisat Terimleri Sözlüğü, 2004). Tanıtımsal pazarlama ise kâr amacı gütmeyen kuruluşların hizmetlerini tanıtırken e-posta atmak, gruplara özgü etkinlikler düzenlemek ve interneti etkin bir şekilde kullanmak faaliyetlerini kapsamaktadır. Arşiv kurumları için tanıtımsal pazarlama şöyle tanımlanabilir, "piyasadaki ürün ve hizmetlerin tüketicilere ulaştırılmasında kullanılan tüm yöntemlerden yararlanarak arşivin mevcut ve potansiyel kullanıcılarının tutum ve davranışlarını öğrenmeye çalışıp, onların istek ve gereksinimlerine uygun ürün ve hizmetlerin istifadelerine sunulması". Arşivlerde tanıtımsal pazarlamanın arşivin tanıtımı, yönetimin iyi bir yönetim benimsediği algısı oluşturma isteği ve ortak hafızanın yurtaşlarla paylaşımı amacıyla gerçekleştiği ifade edilebilir (Keskin, 2014, s. 201). Arşivlerin kültür hizmetleriyle ilişkilendirilebilecek tanıtımsal pazarlama faaliyetlerine, yayınlar, sergiler, hediyelik eşyalar ve görsel-işitsel yapımlar örnek verilebilir (Keskin, 2014, s. 201-206). Bu tanıtımsal pazarlama faaliyetlerinden sosyal medya karşımıza çıkan önemli araçlardan biridir.

² L. Cadell, "Socially Practical or Practically Unsociable? A Study into Social Media Policy Experiences in Queensland Cultural Heritage Institutions". *Australian Academic & Research Libraries*, 44/1 (2013), 3-13; L. Bountori ve g. Giannakopoulos, "The Use of Social Media in Archives". *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 147 (2014), 510-517; M. Frangos, "Transmedia Beckett: Come and Go and the Social Media Archive". *Adaptation*, 6/ (2014), 215-229; C. Koontz ve L. Moon, *Marketing and Social Media: A Guide for Libraries, Archives and Museums*. Lanham: Rowman & Littlefield, 2014; C. L. Liew, V. King ve G. Oliver, "Social Media in Archives and Libraries: A Snapshot of Planning, Evaluation, and Preservation Decisions". *PDT & C*, 44/1 (2015a), 3-11; C. L. Liew, S. Wellington, G. Oliver ve R. Perkins. "Social Media in Libraries and Archives: Applied with Caution". *The Canadian Journal of Information and Library Science*, 39/3-4 (2015b), 377-396.

Sosyal medya, Web teknolojisi, sosyal etkileşim ve kullanıcı tarafından oluşturulan içeriği bütünleştiren çeşitli etkinlikleri kapsamaktadır. Bu etkinliklere bloglar, wikiler, sosyal ağlar, fotoğraflar, görsel malzemeler, konuma dayalı servisler ve video paylaşım Web siteleri örnek verilebilir (National Archives and Records Administration [NARA], 2013). Aynı zamanda, sosyal medyada bireyler kurumların oluşturmuş oldukları içerik hakkında ortak çalışma yapabilmekte, yeniden düzenlemekte ve yorum yaparak bu içeriği paylaşabilmektedir. Kurumların üretmiş oldukları ve interaktif bir yapıya sahip olan sosyal medya içeriği, kimi ülkelerde kurumların faaliyetleri sonucu oluşan kurumsal belgeler olarak kabul görmekte ve bu anlayış çerçevesinde yönetilmektedir (NARA, 2013; İMA, 2014).

Kurumların faaliyetlerini tanıtırken sosyal medyayı etkin bir şekilde kullandıkları bilinmektedir. Kurumlar, oluşturmuş oldukları sosyal medya hesapları aracılığıyla etkinliklerini duyurmakta, kullanıcıları faaliyet sürecine katarak tanıtımlarını daha geniş bir tüketici kitlesiyle paylaşmaktadır (Malkoç, 2011, s. 97-106). Kurumların sosyal medya aracılığıyla halka ilişkiler faaliyetlerini yürüttüğü gözlenmektedir (Canan, 2013, s. 44-63; Kırıcı, 2014, s. 203). Ayrıca, çeşitli sektörlerde işletmelerin sosyal medya aracılığıyla tanıtımsal pazarlama yaptığı görülmektedir (Atadil, 2011, s. 61-63; Mavnacıoğlu, 2011, s. 160-170). Bununla birlikte, sosyal medyada tanıtımsal pazarlama yapan kurumların tüketiciler tarafından marka itibarının daha yüksek bulunduğu anlaşılmaktadır (Coşkun, 2013, s. 132).

Sosyal medyayı kullanan her kurumun değil, başarılı bir şekilde kullanan kurumların hizmet ve ürünlerinin daha çok kişi tarafından kullanıldığı belirtilmektedir (Türkden, 2013, s. 264-270). Bununla birlikte sosyal medya kullanılarak elde edilmek istenen başarı için doğru pazarlama tekniklerinin kullanılması gerektiği bilinmektedir (Alakuşu, 2013, s. 126-135). Sivil toplum kuruluşlarının etkili sosyal medya kullanmalarının masraflarını azalttığı, yeni sponsorlar edinmelerine katkıda bulunduğu ve kuruluşların daha güçlü bir şekilde yoluna devam etmesine destek olduğu belirtilmektedir (Engiz, 2013, s. 68-72). Sivil toplum kuruluşlarının sosyal medyayı kullanırken doğru pazarlama teknikleri aracılığıyla başarıyı artırabileceği dile getirilmektedir (Dondurucu, 2014, s. 305).

Sosyal medyanın yeni bir iletişim türünü ortaya çıkarması nedeniyle yeni pazarlama tekniklerine ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmıştır. Medya kuruluşlarında da geleneksel tanıtım teknikleriyle uzun vadede hareket edilemeyeceği, sosyal medyaya uygun kullanıcıyı kurumsal faaliyet sürecine katan tekniklerin kullanılması gerektiği anlaşılmıştır (Abuşoğlu, 2013, s. 92).

Bireylerin, sosyal medya aracılığıyla kurumların gerçekleştirdikleri faaliyetler hakkında yorum yapabilmesinin ve bu faaliyetlerin yürütülmesine ortaklık etmesinin kurumların sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanmasına neden olduğu düşünülmektedir. Kullanıcı odaklı hareket eden arşiv kurumlarının bu gelişme karşısında sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanmak istemesi doğaldır. Arşivlerin sosyal medyayı kullanarak kendi konumunu güçlendirdiği, kullanıcılarına daha iyi eriştiği ve amaçlarını daha başarılı bir şekilde gerçekleştirdiği görülmektedir (Garaba, 2012; Cianci ve Schutt, 2014; Mason, 2014; Lamont & Nielsen, 2015). Fakat, milli arşiv kurumlarının eğitim ve kültür hizmetlerini tanıtırken sosyal medyayı nasıl kullan-

dıklarının yeteri kadar incelendiği gözlenememiştir. Bu çalışmada, söz konusu husus İMA ve Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü (DAGM) özelinde incelenecektir.

2. İMA'nın Eğitim ve Kültür Hizmetlerini Tanıtmasında Sosyal Medyanın Yeri

İMA'nın Facebook ve blog aracılığıyla sosyal medyayı etkin bir şekilde kullandığı görülmektedir. Nitekim kurumda gerçekleştirilen sergileri, etkinlikleri ve hizmetleri sosyal medya aracılığıyla takip etmek mümkündür. İMA'nın Facebook (İngiltere Milli Arşivi [İMA], 2016a) ve blog hesabı (İMA, 2016b) incelendiğinde pek çok faaliyeti gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır. Bu faaliyetlerin neler olduğu aşağıda açıklanacaktır.

İMA'da aile arşivleri, mekânlar ve daha pek çok konuda sergiler düzenlenmektedir (İMA, 2016c; İMA, 2016d; İMA, 2016e; İMA, 2016f, İMA2016g). Araştırma araçlarının kullanımı, dijitalleştirme, İngiltere kralları gibi konular hakkında webinarlar oluşturulmuştur (İMA, 2016h, İMA, 2016i, İMA, 2016j). İMA'da stajyer olarak çalışanların değerlendirmelerine erişmek mümkündür (İMA, 2016k). İMA'da arşiv depolarının ziyaretçilere bir tur eşliğinde gösterildiği görülmektedir (İMA, 2016l). Bununla birlikte, 16-19 yaş arasındaki öğrencilerin 1. Dünya (Paylaşım) Savaşı ile ilgili belgeler üzerinden bir hafta eğitim aldıkları anlaşılmaktadır (İMA, 2016m).

2. Dünya (Paylaşım) Savaşı sırasında İngiliz generallerin buldukları ülkelerde gerçekleştirdiği arkeolojik faaliyetlerin belgeler ışığında aktarıldığı gözlenmektedir (İMA, 2016n). 1930'lardaki günlük yaşam, geçmişten günümüze kılık-kıyafet değişimi, 2. Paylaşım Savaşı sırasında Doğu ve Güneydoğu Asya'daki esirlerin mektupları gibi konularda arşiv belgelerini kullanarak kitap yazan yazarlarla eserlerini tanıtıcı oturumlar düzenlenmekte veya bu konulardaki kitaplar duyurulmaktadır (İMA, 2016o; İMA, 2016p; İMA, 2016r).

İMA'nın gelişen teknolojik koşulların arşivlere getirdiği/getireceği meseleleri çözümlemek için bazı eğitim programları tesis ettiği görülmektedir. Bu programlardan biri İngiltere'deki çeşitli arşivcilere dijital dönüşüm konusunda üç yıl süre ile eğitim vererek arşivlerin dijital dönüşümünde yapılması gerekli olan hususların yerine getirilmesini sağlamaktır (İMA, 2016s).

İMA'nın 1. ve 2. Paylaşım Savaşı hakkında pek çok seminer ve etkinlik düzenlediği görülmektedir. İMA'da 1. Paylaşım Savaşı hakkında konferanslar yapılmış (İMA, 2016t; İMA, 2016u), Osmanlı Devletinin 1. Paylaşım Savaşına katılması, Osmanlı Devleti'nin Sykes-Picot Anlaşmasıyla bölünmesi gibi tarihsel meselelerde seminerler düzenlenmiştir (İMA, 2016v; İMA, 2016y). İMA'daki belgeler ışığında 1. Paylaşım Savaşında başarılı olan askerlere hangi şartlar dâhilinde madalya veya ödül verildiğine dair seminerlerin düzenlendiği görülmektedir. (İMA, 2016z). 1. Paylaşım Savaşı sırasında istihbarat toplamak amacıyla çekilen fotoğraflar da arşivde sergilenmiştir (İMA, 2016z1). 1. Paylaşım Savaşı'nda askerlik görevini reddeden insanların akıbeti hakkında paylaşımlar yapıldığı müşahede edilmektedir (İMA, 2016z2). İngilizlerin 1. Paylaşım Savaşında mağlup olduğu Kutül-Amâre Kuşatması hakkında konferans düzenlemesi de dikkat çekmektedir (İMA, 2016z3). 1. Paylaşım Savaşı'nda kadınların savaş konusundaki tecrübelerini edebi metinler ve İMA'daki

belgeler hakkında değerlendiren konferanslar düzenlenmiştir (İMA, 2016z4). Tarihi meselelerin öğretilmesinde görsellikten faydalanmanın bilgilendirme noktasında başarılı sonuçlar verdiği bilinmektedir. 1. Paylaşım Savaşı sırasında köyler, evler ve insanların yaşam biçimleri hakkında görselliğe dayalı bir Web sitesinin hazırlandığı duyurulmuştur (İMA, 2016z5).

Ön Asya'da 1. Paylaşım Savaşı'nın nasıl gerçekleştiği hakkında Webinar düzenlenmiştir (İMA, 2016z6). 1. Paylaşım Savaşı'nda İngiliz Tiyatrosu'nun bu savaştan nasıl etkilendiğine ve tiyatronun savaşı nasıl etkilediğine dair etkinliklerin yapıldığı görülmektedir (İMA, 2016z7). 1. ve 2. Paylaşım Savaşı'nda kadınların nasıl görev aldığı hakkında paylaşımlar yapılmıştır (İMA, 2016z8). İngiliz Film Enstitüsü'nün sahip olduğu film arşivi ve bu arşivin 2. Paylaşım Savaşı'nda insanların algılarına, davranışlarına nasıl etkiler yaptığına dair bir seminer düzenlendiği görülmektedir (İMA, 2016z9).

1. ve 2. Paylaşım Savaşı'nda üretilen propaganda posterleri, afişler, haritalar ve belgeler ışığında bu paylaşım savaşlarındaki sanatsal faaliyetlere yönelik bir etkinlik düzenlenmiştir. Bu etkinlik sadece eserlerin sergilenmesi ile oluşturulmamış, konserle de desteklenmiştir; fakat bu etkinliğin operasyonel nedenlerle iptal edildiği belirtilmiştir (İMA, 2016z10). 2. Paylaşım savaşında İngiltere aleyhine casusluk yapan Guy Burgess hakkında arşivdeki belgeler ışığında kitap yazan yazar Andrew Lownie'nin eseri İMA'da tanıtılmıştır (İMA, 2016z11). İMA, 1. Paylaşım Savaşı sırasında İngiltere'deki ailelerin yaşam tarzları hakkında da pek çok belge paylaşmaktadır (İMA, 2016z12). Bu etkinliklerle İMA'nın kullanıcılarının 1. ve 2. Paylaşım Savaşları hakkında etraflıca bilgilenmesini amaçladığını ifade etmek mümkündür.

İMA'nın paylaşımlarını sunmuş olduğu blogun ciddi bir şekilde değerlendirildiği gözlenmektedir. Mesela, İngiltere-Portekiz anlaşmaları ışığında bu iki ülke arasındaki ilişkiler üzerine ciddi bir paylaşım yapılmış, bu paylaşım, İngiliz Dış İşleri ve Milli Arşiv işbirliği ile hazırlanan blog üzerinde isteyen herkesin soru sormasına imkân veren bir yapıda gerçekleştirilmiştir. Kurumun, sorulan sorulara verdikleri cevaplarda sundukları kapsamlı analizler dikkat çekmektedir (İMA, 2016z13; History of [United Kingdom] Government, 2016).

Ünlü İngiliz yazar William Shakespeare'in bir kısım evrakı İMA'da yer almaktadır. İMA, bu evrakı Kings College London işbirliğiyle Shakespeare'in 400. ölüm yılı sergisinde sunmuştur. Bu sergide yer alan bazı evraklar dijitalleştirilerek sergi için oluşturulan Web sitesinde yer almıştır (İMA, 2016z14; İMA & King's College London, 2016). Shakespeare ile ilgili paylaşımlar dikkat çekmektedir (İMA, 2016z15; İMA, 2016z16). Shakespeare'in vasiyetnamesinin konservasyon süreçlerine ilişkin videolar Youtube üzerinden paylaşılmıştır (İMA, 2016z17; İMA, 2016z18). Shakespeare Vasiyetnamesi Sergisine gelmeden önce okunabilecek kitaplar belirtilmiştir (İMA, 2016z19). Shakespeare döneminde kadınların toplum içine çıkmaması nedeniyle tiyatrolardaki kadın rollerini çocuklar veya genç erkekler icra ederdi, bazı durumlarda ailelerin çocuklarının bu amaçla kaçırıldığına dair şikâyetlerin yer aldığı belgelerle geçmişe ışık tutulmaya çalışıldığı görülmektedir (İMA, 2016z20). İMA'nın İngiliz millî yazarlarından Shakespeare hakkında kullanıcılarına entelektüel bilgi-

lendirmeler sunduğunu görmek mümkündür. Yapılan paylaşımlar bir milli arşivin kültür fonksiyonunu nasıl icra edebileceğine örnek gösterilebilir.

İMA'da pek çok harita bulunmaktadır. Bu haritaların çocukların eğitiminde önemli bir rol oynayabileceği düşünülmüş ve çocukların aileleriyle birlikte katılabileceği çeşitli çizimlerle resim yaptıkları etkinlikler oluşturulmuştur (İMA, 2016z21). Bu etkinliklerle çocuklardaki arşiv bilincinin gelişimlerinin başında tesis edilmesinin amaçlandığı düşünülmektedir. Bununla birlikte, İMA'nın ortaokul öğretmenlerine arşivdeki belgeler hakkında eğitimler verdiği görülmektedir (İMA, 2016z22). Böylelikle, öğrencilerin İMA'daki koleksiyondan haberdar olması sağlanmıştır.

İMA'nın, geçmiş ve bugün arasında bir köprü kurduğu görülmektedir. Belgeler ışığında geçmişte Hava Kuvvetlerinde gerçekleştirilen teknolojik dönüşümün açıklandığı seminerler düzenlenmiştir (İMA, 2016z23). 1960'daki gündelik yaşam hakkında seminerler düzenlendiği gözlenmektedir (İMA, 2016z24). İşçi Partisi eski başkanı Jeremy Thorpe'un arşivdeki belgeler ışığında neden istifa ettiğine dair bir paylaşım dikkat çekmektedir (İMA, 2016z25). Nazilerin yaptığı soykırım hakkında arşivdeki belgelerden faydalanılarak paylaşım yapıldığı görülmektedir (İMA, 2016z26). İngiltere'deki siyahî vatandaşların eşit vatandaşlık noktasındaki mücadelelerini konu edinen etkinlikler düzenlenmiştir (İMA, 2016z27). Kadınların toplumdaki konumları, oy verme, çalışma gibi hakları nasıl kazandığına dair pek çok paylaşım yapıldığı gözlenmektedir (İMA, 2016z28; İMA, 2016z29). Bu konunun dışında, İngiltere'de yakın geçmişte eşcinsellerin gittiği mekânlar, uğradığı saldırılar hakkında bir harita oluşturulmuş ve bu harita da İMA'nın paylaştığı gönderide yer almıştır (İMA, 2016z30). Bununla birlikte eşcinsellerin haklarının gelişimi hakkında gönderiler yayınlanmıştır (İMA, 2016z31; İMA, 2016z32). İMA'nın toplumsal gelişmeler hakkında elinde bulundurduğu hafızayı vatandaşların özgürlüklerinin artırılması yönünde kullandığını ifade etmek mümkündür.

İMA'nın paylaşımları incelendiğinde birbirinden farklı ve dikkat çekici konularda da paylaşım yapıldığı görülmektedir. İç Savaş sırasında dul kalan kadınların akıbeti hakkındaki paylaşım dikkat çekmektedir (İMA, 2016z33). 1800'lü yıllardaki adil yargılama süreçlerine ilişkin taleplerin olayların mahiyetiyle birlikte açıklandığı paylaşımlar müşahade edilmektedir (İMA, 2016z34). Arşivde UFO'larla ilgili yer alan belgelerin aktarıldığı gözlenmektedir (İMA, 2016z35). Sanatçılar ve imparatorluklar arasındaki ilişkileri inceleyen seminerler yapılmaktadır (İMA, 2016z36). Soğuk Savaş Dönemi'nde İngiliz istihbaratının profesörler gibi ünlü kişilerin siyasi eğilimleri üzerine yaptıkları incelemeler konusunda konferanslar düzenlenmiştir (İMA, 2016z37). 100 yıl önce askere alınma işlemleri hakkındaki belgeler yayınlanmıştır (İMA, 2016z38). Batı Afrika pazarındaki halıların tasarımı üzerine bir gönderinin yayınlandığı görülmektedir (İMA, 2016z39). İMA'nın imparatorluk geçmişini kültürel olarak sürdürdüğünü ifade etmek mümkündür.

İMA, kurumlarda elektronik ortamda üretilen belgeleri de yedi yıldır bünyesine katmaktadır. Bu belgelerden bir tanesi de İngiltere Anayasa Mahkemesi tarafından üretilenlerdir. Anayasa Mahkemesinden gelen dava duruşmalarına ait videolar erişime açılmış olup, izlemek mümkündür (İMA, 2016z40). Diğer kurumlarla ortak yapılan arşivdeki dijitalleştirme çalışmaları hakkında paylaşımlar dikkat çekmektedir (İMA, 2016z41). İMA'daki koleksiyonların dijitalleştirme süreci hakkında paylaşımlar yapıldığı görülmektedir (İMA, 2016z42). İngiltere'nin meclis geleneğine ilişkin paylaşımlar dikkat çekmektedir. Bu paylaşımlarda yolsuzluğun nasıl giderildiğine

vurgu yapılmıştır (İMA, 2016z43). Arşivin arşivciler ve tarihçiler/araştırmacılar için geçmişte ne ifade ettiği, gelecekte nasıl bir yapıya bürüneceğine dair seminerlerin yapıldığı görülmektedir (İMA, 2016z44). Arşive yeni katılan ve araştırmaya açılan koleksiyonların tanıtıldığı gözlenmektedir (İMA, 2016z45). Güncel belgeler açısından da İMA'nın kültürel hizmet fonksiyonunu başarılı bir şekilde gerçekleştirdiğini ifade etmek mümkündür.

İMA'nın elektronik ortamda üretilen belgelerin koleksiyona dâhil edilmesi sürecinde karşılaştığı zorluklara bulduğu çözümler ve bu konudaki gelişmeler hakkında bir paylaşım yaptığı görülmektedir (İMA, 2016z46). Belgelerin konservasyon süreci hakkında arşiv çalışanlarının tecrübelerini aktardığı gözlenmektedir (İMA, 2016z47; İMA, 2016z48). Yazılı olmayan resimler, çizimler gibi malzemelerin aranabilir ve keşfedilebilir kılınması için yapılan çalışmalar aktarılmaktadır (İMA, 2016z49). Kullanıcılarla İMA'nın faaliyetleri hakkında beyin fırtınasının yapıldığı, hizmetlerin nasıl geliştirilebileceği hususunda toplantıların düzenlendiği görülmektedir (İMA, 2016z50; İMA, 2016z51). Arşive yeni alınan koleksiyonlar hakkında paylaşımlar yapılmaktadır (İMA, 2016z52). Arşivcilerin bir belge üzerinde gördükleri nottan ailelerin hikâyesini araştırıp, bu hikâyeye dair yaptığı paylaşım dikkat çekmektedir (İMA, 2016z53). İMA'nın keşif araçlarında yaptıkları değişikliklere dair paylaşımlar yapılmıştır (İMA, 2016z54). Arşiv koleksiyonlarının hayat hikâyesinde geçmişten günümüze gelen ve gelecekte karşılaşılabilecek değişim hakkında konuşmalara erişmek mümkündür (İMA, 2016z55). Doktora öğrencilerinin arşivi nasıl daha yararlı kullanabilecekleri konusunda bir kursun açıldığı gözlenmektedir (İMA, 2016z56). Arşivlerin insanlar üzerinde bıraktığı duygular hakkında bir seminer düzenlendiği dikkat çekmektedir (İMA, 2016z57). İMA'daki iş ilanlarının da Facebook'tan duyurulduğu görülmektedir (İMA, 2016z58).

İMA'daki kütüphanenin fonksiyonu hakkında webinarlar düzenlenmiştir (İMA, 2016z59). Arşivin kütüphanesinde bulunan nadir eserlerin sergilendiği görülmektedir (İMA, 2016z60). İMA'daki mühürler hakkında yapılan bilgi verici paylaşımlar dikkat çekmektedir (İMA, 2016z61).

İMA, her yıl farklılıklar haftası kutlamakta ve ırk, milliyet, din, cinsel yönelim gibi farklı kimliklere sahip insanlar hakkında arşivdeki belgelerden yararlanarak paylaşımlar, seminerler, konferanslar ve etkinlikler gerçekleştirmektedir (İMA, 2016z62; İMA, 2016z63).

3. DAGM'nin Eğitim ve Kültür Hizmetleri Tanıtmasında Sosyal Medyanın Yeri

Türkiye'de milli arşiv kurumlarının eğitim ve kültür hizmetlerinin tanıtılması amacıyla hizmet edebilecek 3 farklı resmî Facebook sayfasının var olduğu görülmektedir. Bunlardan biri Cumhuriyet Arşivi (BCA, 2016a), diğeri de Osmanlı Arşividir (BOA, 2016a). Bu farklılığın, iki arşivin birbirinden ayrı binalarda yer alması, evrakının farklı yerlerde bulunmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu konum farklılığı göz önüne alındığında, iki farklı Facebook sayfasının bulunması doğal görülebilir; fakat bu iki sayfanın dışında Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlü-

ğü adı altında BCA ve BOA'nın yaptığı paylaşımları yapan bir sayfa da mevcuttur (BDAGM, 2016a). Üç farklı sayfanın yer alması hangi nedenlerle bu sayfaların açıldığına sorgulanmasına sebep olmaktadır. BCA ve BOA için ayrı bir sayfanın bulunmasının yeterli olacağı düşünülmektedir. Bunların dışında, Facebook'da herkesin erişimine açık olmayan Başbakanlık Devlet Arşivleri adında bir kullanıcı hesabı bulunmaktadır. Bu hesapta da BCA, BOA ve BDAGM'nin yaptığı paylaşımlar görülmektedir (Başbakanlık Devlet Arşivleri, 2016).

Cumhuriyet arşivleri kullanıcı adına sahip olan; fakat sayfaya girildiğinde Osmanlı Arşivleri adı ile karşılaşılan sayfada belge paylaşımı, arşivin sahip olduğu evrakla ilgili gazetelere verilen mülakatlar, arşivin yayınladığı kitaplar bulunmaktadır (BCA, 2016b; BCA, 2016c; BCA, 2016d). Bununla birlikte yapılan sergiler ve milli günler hakkında da paylaşımlar yapılmaktadır (BCA, 2016e; BCA, 2016f). Sayfanın adı Osmanlı Arşivleri olsa da yapılan belge paylaşımları Cumhuriyet Arşivinde yer alan evrakları içermektedir.

Cumhuriyet Arşivleri adındaki sayfanın BDAGM'nin yaptığı paylaşımları yeniden paylaştığı görülmektedir. Bu durum Cumhuriyet Arşivleri adındaki sayfanın açılma nedenini sorgulatmaktadır. Bununla birlikte, bu sayfada yapılan paylaşımlar Devlet Arşivleri Genel Müdürü Uğur Ünal'ın gerçekleştirdiği kişisel paylaşımların duyurulması şeklinde gerçekleştirilmektedir (BCA, 2016f; BCA, 2016e). Bu durum sosyal medya yönetiminin yeterince kurumsallaşmadığını düşündürmektedir. 2016 yılının ilk 6 ayında bu sayfada 20 adet paylaşım yapılmıştır.

Osmanlı Arşivleri kullanıcı adına sahip olan ve sayfaya girildiğinde de Osmanlı Arşivleri adı ile karşılaşılan sayfada Genel Müdür Uğur Ünal'ın kişisel sayfasında gerçekleştirdiği ya da BDAGM'nin Facebook sayfasındaki paylaşımların duyurulduğu görülmektedir (BOA, 2016b; BOA, 2016c; BOA, 2016d). Paylaşımların şekli ne olursa olsun, sayfanın belge paylaşımı ve sergi duyurusu üzerinden hareket ettiği gözlenmektedir (BOA, 2016e; BOA, 2016f). Osmanlı Arşivi Facebook sayfasında, Cumhuriyet Arşivleri Facebook sayfasına göre daha çok paylaşım yapıldığı görülmektedir.

BDAGM Facebook sayfasında da belge paylaşımı yapılmaktadır (BDAGM, 2016b; BDAGM, 2016c; BDAGM, 2016d). BDAGM'de basında arşivle ilgili çıkan haberlere yer verilmektedir. Bu haberler daha çok yeni çıkan kitaplar üzerinedir (BDAGM, 2016e). Diğer milli arşivlerden BDAGM'ye yapılan ziyaretler duyurulmaktadır (BDAGM, 2016f; BDAGM, 2016g). BDAGM sayfasında Genel Müdür Uğur Ünal'ın yaptığı mülakatlar da yer almaktadır (BDAGM, 2016h). BDAGM'de de Genel Müdür Uğur Ünal'ın kişisel sayfasında yaptığı paylaşımlar duyurulmaktadır. BDAGM'nin yaptığı sergiler paylaşılmaktadır (BDAGM, 2016i). BDAGM'de ağırlıklı olarak Osmanlı Dönemine ait belge paylaşımı yapılmaktayken Cumhuriyet Arşivinde yer alan belgelerin de duyurulduğu görülmektedir (BDAGM, 2016j; BDAGM, 2016k).

Sonuç

Milli arşivler, ülkelerin en temel hafıza kurumlarından biridir. Bu özellikleri milli arşivlere eğitim ve kültür hizmetlerini yerine getirme işlevi de yüklemektedir. Eğitim işlevi, öğrencilere arşiv bilinci kazandırmak için arşiv gezileri düzenleme ve ders malzemesi olarak arşiv belgelerini kullandırma gibi faaliyetlerle gerçekleştirile-

bilir. Kültürel hizmetler ise, belgelerin olduğu dönemdeki koşulların kullanıcılara aktarılmasıyla yerine getirilebilir. Söz konusu koşulların aktarılması yayınlar, sergiler, konferanslar ve seminerler aracılığıyla gerçekleştirilebilir.

Milli arşiv kurumları, eğitim ve kültür hizmetlerini gerçekleştirirken bu hizmetlerin tanıtılması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır; çünkü arşiv kurumları dâhil diğer kurumlar da görünürlüklerini artırdıkça daha çok destek bulmakta ve yeni projeler gerçekleştirerek varlıklarını güçlü bir şekilde devam ettirmektedir. Kurumların görünürlüklerini artırma yöntemlerinden biri de sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanmaktır. Sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanan arşivlerin daha çok kullanıcıya hitap ettiği tespit edilmiştir. Arşiv kurumları için sosyal medyada yer almak değil, ciddi emekle gerçekleştirilen paylaşımların daha iyi sonuçlar verdiği görülmüştür.

Bu çalışmada İngiltere ve Türkiye'nin milli arşivlerinin sosyal medya ortamlarından biri olan Facebook'ta yaptığı paylaşımlar incelenmiştir. Yapılan bu paylaşımlar, arşivlerin eğitim ve kültür hizmetlerine ilişkin faaliyetleri daha görünür kıldığı için söz konusu paylaşımlar arşivlerin tanıtımsal pazarlama faaliyetleri kapsamında değerlendirilmiştir. İMA'nın öğrencilere arşiv bilinci kazandırmak, müfredatta destekleyici bir unsur olarak belgelerden faydalandırmak ve öğretilere seminerler vermek gibi faaliyetlerle eğitim hizmetlerini gerçekleştirdiği görülmektedir. Bu hizmetlerin sosyal medyada paylaşılmasıyla tanıtımsal pazarlama faaliyeti yerine getirilmektedir. İMA'nın hem eğitim hizmetleri hem de bu hizmetlere ilişkin tanıtımsal pazarlamasını başarılı bir şekilde gerçekleştirdiği görülmektedir. DAGM'nin ise bu konuda bir hizmet sunduğu gözlenmemiştir.

Arşiv belgeleri ait oldukları dönemin kültürünü de yansıtmaktadır. Belgelere sirayet eden bu kültür ilk bakışta anlaşılabilir, söz konusu kültürü anlamak kimi zaman ciddi bir emeğin sarf edilmesini gerektirmektedir. Milli arşivlerin fonksiyonlarından biri belgelerin sahip oldukları kültürü ülkelerin yurttaşlarına ve arşiv kullanıcılarına başarılı bir şekilde aktarmaktır. Ciddi emek sarf ederek belgelerin mahiyetini kullanıcılarına aktaran arşivlerin kültür hizmetlerini daha başarılı bir biçimde yerine getirdiğini ifade etmek mümkündür.

Bazı ülkeler imparatorluk geçmişine sahiptir. İmparatorluk geçmişi olan ülkeler, diğer ülkelere göre birbirinden daha farklı ve daha geniş konularda belgelere sahiptir. İmparatorluk geçmişi olan ülkelerdeki milli arşivlerin kültür hizmetlerinin daha ilgi çekici olacağı düşünülmektedir. İMA'da bu düşüncenin doğrulandığı görülmüştür. Facebook'ta görülen Afrika'daki halı tasarımları, İngiliz generallerin Libya'da gerçekleştirdiği arkeolojik faaliyetler gibi konular hakkında yapılan belge paylaşımları bu düşünceyi desteklemektedir. İMA'nın arşiv belgelerini İngiliz kültürel faaliyetlerini kamuoyuna duyurmak amacıyla kullandığı müşahade edilmektedir. İMA'nın kültür hizmetlerini başarılı bir şekilde gerçekleştirdiği ve bu hizmetlerin sosyal medyada ciddi emek sarf edilerek tanıtıldığı görülmektedir. DAGM'nin ise bu hususta yeteri kadar paylaşım yaptığı gözlenmemektedir. İMA'nın Facebook sayfası incelendiğinde arşivin kendisini belge paylaşımıyla sınırlı tutmadığı, arşivdeki belgeleri ülkenin eğitim ve kültür hayatında etkin bir şekilde kullanmaya çalıştığı izlenimi oluşmaktadır. DAGM için ise benzer durumdan bahsetmek mümkün görünmemektedir.

Kaynakça

- Abuşoğlu, H. Ö. (2013). Yeni iletişim teknolojilerinin medya işletmelerinin pazarlama yönetimine etkileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alakuşu, Ş. (2013). Pazarlama iletişimde sosyal medya uygulamaları ve viral pazarlama. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ata, B. (2011). Sosyal bilgiler eğitiminde iyi bir örnek: ABD Kongre Kütüphanesinin Amerikan Hafıza Projesi", Türk Kütüphaneciliği, 25 (2), 261-270.
- Atadil, H. A. (2011). Otel işletmelerinde sosyal medya pazarlaması: Turizm tüketicilerinin sosyal paylaşım sitelerine ilişkin algıları üzerine bir alan çalışması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi [BCA]. (2016a). [Facebook sayfası]. 8 Ağustos 2016 tarihinde <https://www.facebook.com/cumhuriyetarsivleri> adresinden erişildi.
- BCA. (2016b, 26 Nisan). İlginç bir belge olan bu kayıta; II. Dünya Savaşı dolayısı ile Almanların elinde esir bulunan 3.000'i aşkın İtalyan askerinin Türkiye'ye iltica ettiği görülmektedir. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/cumhuriyetarsivleri/posts/495609883967907 adresinden erişildi.
- BCA. (2016c, 6 Mayıs). Kütü'l-Amâre Zaferi Belgeleri Arşivden Çıkıyor. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/cumhuriyetarsivleri/posts/498998076962421 adresinden erişildi.
- BCA. (2016d, 3 Mayıs). Kütü'l-Amâre Kitabımızın dijital haline ulaşmak için tıklayınız. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/cumhuriyetarsivleri/posts/498033783725517 adresinden erişildi.
- BCA. (2016e, 25 Mart). Türkiye-Romanya İlişkileri Sergisi. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/cumhuriyetarsivleri/posts/483068675222028 adresinden erişildi.
- BCA. (2016f, 18 Mart). Tarihimizin en önemli zaferlerinden biri olan Çanakkale Zaferinin 101. yılında aziz şehitlerimizi hürmet ve minnetle yad ediyoruz. Günün anlam ve önemini anlatan 21 Mart 1915 tarihli arşivimizde bulunan bu belge de, 18 Mart 1915 tarihinde müttefiklerin Çanakkale Boğazını ele geçirmeye yönelik girişimlerinin sonuçsuz kaldığı belirtilmektedir. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/cumhuriyetarsivleri/posts/479877428874486 adresinden erişildi.
- Başbakanlık Devlet Arşivleri. (2016). [Facebook kullanıcısı]. 8 Ağustos 2016 tarihinde <https://www.facebook.com/devlet.arsivleri.3> adresinden erişildi.
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü [BDAGM]. (2016a). [Facebook sayfası]. 8 Ağustos 2016 tarihinde www.facebook.com/devletarsivleri adresinden erişildi.
- BDAGM. (2016b, 28 Haziran). Sultan II. Abdülhamit'in Berlin'den talep ettiği Sinema filmlerine dair belge. Belgede, Padişahın talep ettiği Almanya ve Avusturya İmparatorlarına ait görüntüler ile Almanya ordu ve donanmasına ait sinema filmlerinin gönderileceği Berlin Sefaretince bildirilmektedir. Fonu Kodu: Y.PRK.EŞA.40/1. Tarih. 12 Nisan 1902. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/devletarsivleri/posts/1169055356490108 adresinden erişildi.
- BDAGM. (2016c, 20 Haziran). Arşivimizde yer alan 22 Nisan 1915 tarihli bu belgeye göre; Osmanlı Donanmasına yardım eden hanımların olduğu anlaşılmaktadır. Belge, bu hanımlara donanmaya katkılarından dolayı Gümüş Donanma Madalyası takdim edilmesine dair padişah iradesidir. Fon Kodu: İ. TAL.501/23. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/devletarsivleri/posts/1164074653654845 adresinden erişildi.

- BDAGM. (2016d, 18 Mayıs). 36. Osmanlı Padişah'ı Vahdettin Han'ın Temmuz 1918'de tahta çıkmasının ardından Osmanlı Ordusu'na Hitaben İrad Ettiği Nutuk, bugün Devlet Arşivlerimizdeki belgelerden sadece biridir. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/devletarsivleri/posts/1142727885789522 adresinden erişildi.
- BDAGM. (2016e, 25 Mayıs). Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğümüzün yeni yayımlanmış olduğu "Cihan-Penâh" kitabı, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından BM Dünya İnsani Zirvesi'ne katılan dünya liderlerine hediye edildi. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/devletarsivleri/posts/1147130238682620 adresinden erişildi.
- BDAGM. (2016f, 12 Mayıs). İran Milli Kütüphane ve Arşivler Kurumu Heyeti'nden Devlet Arşivleri'ne Ziyaret. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/devletarsivleri/posts/1138927966169514 adresinden erişildi.
- BDAGM. (2016g, 12 Mayıs). Kosova Devlet Arşivleri Ziyareti. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/devletarsivleri/posts/1114434985285479 adresinden erişildi.
- BDAGM. (2016h, 28 Nisan). Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürü Doç. Dr. Sayın Uğur ÜNAL'ın 25 Nisan 2016 tarihli Gerçek Hayat Dergisinde 1915 Olaylarına İlişkin yayımlanan Röportajı. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/devletarsivleri/posts/1129547887107522 adresinden erişildi.
- BDAGM. (2016i, 28 Mart). Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın Başbakanımıza Sergi Takdimi. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/devletarsivleri/posts/1107590279303283 adresinden erişildi.
- BDAGM. (2016j, 22 Mart). Türkiye'nin en eski atletlerinden olan Milli Atletlerimize ait arşivimizde bulunan 1943 tarihli fotoğraflar. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/devletarsivleri/posts/1100770699985241 adresinden erişildi.
- BDAGM. (2016k, 12 Mart). 2 Mart 1921'de İstiklal Marşımız TBMM tarafından kabul edilmiştir. Bu vesile ile yıl dönümünde İstiklal Şairimiz Mehmet Akifi yad ederken bizlere bıraktığı en önemli eseri İSTİKLAL MARŞIMIZI sizlerle paylaşmak istedik. Bu belgeler ilgili diğer belgeleri ile birlikte Devlet Arşivlerimiz bünyesindeki Cumhuriyet Arşivimizde yer alıyor. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/devletarsivleri/posts/1092188294176815 adresinden erişildi.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi [BOA]. (2016a). [Facebook sayfası]. 8 Ağustos 2016 tarihinde www.facebook.com/osmanliarsivleri adresinden erişildi.
- BOA. (2016b, 30 Haziran). Paylaşalım, Bilgilendirelim. Boğazlardan geceleyin geçen gemilerin kontrolü için, boğazlardaki münasip mevkilere elektrikli fener konulmasına dair Bahriye Nazırlığı ve Tophane Müşirliğine gönderilen emir. Fon Kodu: BEO.646/48540, Tarih: 6 Muharrem 1313. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/osmanliarsivleri/posts/1653585448298712 adresinden erişildi.
- BOA. (2016c, 18 Nisan). 14-16 Nisan 2016 tarihlerinde Atatürk Araştırma Merkezi, Malatya Valiliği, Malatya Büyükşehir Belediyesi ve Malatya İnönü Üniversitesi işbirliği ile Malatya'da gerçekleştirilen "Geçmişten Günümüze Malatya Uluslararası Sempozyumu Kent Kültür ve Kimlik" konulu programda, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğümüz tarafından "Belgelerle Tarihte Malatya" temalı bir sergi açılışı gerçekleştirilmiştir. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/osmanliarsivleri/posts/1610544165936174 adresinden erişildi.
- BOA. (2016d, 5 Nisan). Revan ve Karabağ bir zamanlar Osmanlı hakimiyetinde idi. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/osmanliarsivleri/posts/1602231693434088 adresinden erişildi.

- BOA. (2016e, 6 Mayıs). Kûtü'l-Amâre Zaferi Belgeleri Arşivden Çıkıyor. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/osmanliarsivleri/posts/1621333958190528 adresinden erişildi.
- BOA. (2016f, 4 Mayıs). Serginin tamamına ulaşmak için tıklayınız. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/osmanliarsivleri/posts/1619963378327586 adresinden erişildi.
- Bountouri, L., & Giannakopoulos, G. (2014). The use of social media in archives. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 147, 510-517.
- Cadell, L. (2013). Socially practical or practically unsociable? A study into social media policy experiences in queensland cultural heritage institutions. *Australian Academic & Research Libraries*, 44 (1), 3-13.
- Canan, A. S. (2013). Bir halkla ilişkiler aracı olarak sosyal medyanın kullanımı: Üç alana yönelik bir inceleme. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Carini, P. (2009). Archivists as educators: Integrating primary sources into the curriculum. *Journal of Archival Organisation*, 7 (1), 41-50.
- Cianci, L., & Schutt, S. (2014). Keepers of ghosts: Old signs, new media and the age of archival flux. *Archives and Manuscripts*, 42 (1), 19-32.
- Coşkun, E. F. (2013). Sosyal medya kullanımının kurumsal yenilikçi itibar üzerindeki etkisi üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, Y. (2008). Sosyal bilgiler öğretiminde tarihsel yazılı kanıt kullanmanın öğrencilerin akademik başarısına etkisi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12 (2), 171-186.
- Dondurucu, Z. B. (2014). Sivil toplum kuruluşlarının sosyal medya üzerinden halkla ilişkiler çalışmaları. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Engiz, S. (2013). Türkiye'de sivil toplum örgütlerinin yeni faaliyet alanı olarak sosyal medya. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Frangos, M. (2014). Transmedia Beckett: Come and go and the social media archive. *Adaptation*, 6 (2), 215-229.
- Garaba, F. (2012). Availing the liberation struggle heritage to the public: Some reflections on the use of Web 2.0 technologies in archives within the East and Southern Africa Regional Branch of the International Council on Archives (ESARBICA). *Information Development*, 28 (1), 22-31.
- Hendry, J. (2007). Primary sources in K-12 education: Opportunities for archives. *American Archivist*, 70 (1), 114-129.
- History of [United Kingdom] Government (2016, 9 Mayıs). History's Unparalleled Alliance: the Anglo-Portuguese Treaty of Windsor, 9th May 1386. [Blog gönderisi]. https://history.blog.gov.uk/2016/05/09/historys-unparalleled-alliance-the-anglo-portuguese-treaty-of-windsor-9th-may-1386/?utm_medium=social&utm_campaign=SocialSignIn&utm_source=Facebook&utm_content=%23HistoryGov adresinden erişildi.
- Işık, H. (2008). Tarih öğretiminde doküman kullanımının öğrencilerin başarılarına etkisi. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (2), 389-402.

- Işık, H. (2011). Ortaöğretim tarih derslerinde birinci ve ikinci el kaynaklar ile etkinlik temelli ders işlemenin öğrencilerin tarihsel düşünme becerilerine etkisi. *Turkish Studies*, 6 (1), 1323-1337.
- İngiltere Milli Arşivi [İMA]. (2016a). [Facebook sayfası]. 23 Ağustos 2016 tarihinde www.facebook.com/TheNationalArchives adresinden erişildi.
- İMA. (2016b). [Blog sayfası] 23 Ağustos 2016 tarihinde www.blog.nationalarchives.gov.uk adresinden erişildi.
- İMA. (2016c, 30 Haziran). How did far east POWs and their loved ones rebuild their lives after the end of WW2?. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154331790194640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016d, 27 Haziran). Looking for something to do as a family this summer holiday? Check out our great family activities. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154323598269640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016e, 17 Haziran). Learn how to trace ancestors who fought in the Somme. Some100 webinar. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154296549289640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016f, 29 Haziran). Fancy a visit to Shakespeare's London?. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154328960909640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016g, 8 Haziran). Creating art from family history - and a unique collection of letters. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154272670089640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016h, 24 Haziran). Hit a roadblock in your family history research? Pick up some tips on using our online catalogue. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154315228574640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016i, 28 Haziran). Henry VIII was born on this day 1491. Want to learn about his ambitions as King?. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154325868764640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016j, 27 Mayıs). Free digitisation webinar. Planning to digitise your collections?. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154244387959640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016k, 27 Haziran). Jessica blogs about her traineeship at Wiltshire and Swindon History Centre. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154323575004640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016l, 26 Haziran). Go behind the scenes to uncover the secrets hidden within The National Archives. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154320648174640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016m, 15 Haziran). Applications are now open for Somme Tales - a research and film making project for 16-19 year olds running during the summer holidays this year. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154291446724640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016n, 13 Haziran). Digging, damage and display: wartime archaeology in Libya. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154286189554640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016o, 11 Haziran). Simon Garfield discusses his acclaimed work and research into

- MassObservation files. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154281101929640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016p, 24 Mayıs). 7 books exploring the changing face of fashion. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154238036429640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016r, 10 Haziran). Hear about the experiences of far east POWs and their families back home. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154278863614640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016s, 9 Haziran). Transformingarchives: Everything you do is about keeping things for the future. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154275397299640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016t, 15 Haziran). Registration is now open for Discovering Collections, Discovering Communities 2016!. [Facebook durum güncellemesi] www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154291270029640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016u, 14 Haziran). Click the link to view our amazing lineup of speakers and panelists for Ireland and 1916. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154289033784640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016v, 8 Haziran). Why did the Ottoman Empire join the war?. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154273431104640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016y, 17 Mayıs). We examine the Sykes-Picot Agreement - a secret deal to carve up the Ottoman Empire. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154220430449640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z, 10 Mayıs). Searching for medal citations or mentions in dispatches? Don't miss this free webinar. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154204542609640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z1, 30 Mayıs). Study WW1 aerial intelligence photos. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154251459689640_adresinden erişildi.
- İMA. (2016z2, 28 Nisan). What happened to conscientious objectors denied exemption from military service?. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154174445859640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z3, 11 Nisan). Still time to book onto this fascinating freetalk on the infamous Siege of Kut. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154134491829640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z4, 15 Mart). Poetry and dramatic readings of original records help portray the experiences of women in the FirstWorldWar. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154038377929640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z5, 21 Mart). Building a virtual First World War village. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154056888034640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z6, 13 Mart). Experiencing the FirstWorldWar in the Middle East. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/postss/10154032146279640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z7, 9 Mart). How did theatre contribute to the war effort? And how did wartime drama depict the British experience of the FirstWorldWar?. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154016570834640 adresinden erişildi.

- İMA. (2016z8, 24 Mart). The Women's Land Army in 8 documents. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154070715619640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z9, 24 Nisan). BFI will be in Kew discussing how public record films affect our attitudes and identity. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154165726849640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z10, 21 Nisan). Original artworks for SecondWorldWar propaganda posters, sketches by FirstWorldWar soldiers fighting on the front line, and colourful, intricately illustrated maps from the height of Britain's Empire will all be on display at our next Archives at Night event, the Art of War. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154158874389640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z11, 15 Mayıs). Who was the real Guy Burgess?. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154215995069640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z12, 26 Mayıs). Could the work of a Harrow School groundsman be of national importance in 1917?. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154242218374640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z13, 10 Mayıs). Discover how the Anglo-Portuguese alliance, signed in 1386, is still valid today. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154204109674640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z14, 27 Mayıs). Last chance to see Shakespeare's will in bymeshakespeare - closes Sunday 29 May. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154244915674640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z15, 4 Mayıs). Fastolf not Falstaff: finding the soldier behind Shakespeare's myth. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154189635959640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z16, 23 Nisan). New Shakespeare discovery reveals the price he paid for royal favour. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154163167399640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z17, 20 Nisan). We recently conserved one of our collection's treasures: William Shakespeare's will. Watch conservation manager Nicola Fleming explain why. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154156518639640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z18, 4 Nisan). Conservation of Shakespeare's will. [Video dosyası]. www.youtube.com/playlist?list=PLddhSH7bW0pW_1K8oCa3SyEFnyY7fKNGS adresinden erişildi.
- İMA. (2016z19, 12 Nisan). Find out which Shakespeare-related books have captivated our bookshop staff. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154136768974640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z20, 12 Mayıs). Kidnapped to order: child actors in Shakespeare's day. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154208494739640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z21, 7 Haziran). We explored the meaning of maps as part of thebigdraw. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154270145669640 adresinden erişildi.

- İMA. (2016z22, 2 Haziran). From secondary school teacher to heritage sector trainee. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154258181249640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z23, 15 Mayıs). Listen again: innovation in the Air Force. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154216121744640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z24, 12 Mayıs). 1966 is famous for World Cup glory. But what was life really like 50 years ago?. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154208982759640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z25, 11 Mayıs). In 1976, Jeremy Thorpe resigned as leader of the Liberal Party. We examine why. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154205911699640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z26, 25 Ocak). We're putting on an original document display for Holocaust Memorial Day. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153917898594640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z27, 11 Ocak). Let's talk about the Mangrove Nine: using archive material, film and spoken word to bring the black British civil rights movement to life. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153887130544640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z28, 25 Şubat). Explore 20th century women's movements with this creative zine workshop!. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153986002334640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z29, 12 Şubat). In advance of the 2018 centenary this is an opportunity to join with others working on local and family history research relating to the campaign for votes for women. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153956101644640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z30, 25 Şubat). We look at public and domestic LGBT spaces for LBGTHM. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153985856314640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z31, 22 Şubat). Examining the history of the Campaign for Homosexual Equality. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153979073414640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z32, 3 Şubat). Our records reveal some astonishing personal stories from LGBT communities. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153937063259640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z33, 14 Mart). Explore the lives of women widowed in the English Civil Wars and Anglo-Dutch Wars. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154035241374640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z34, 21 Nisan). We follow the trial and conviction of Edward Ashford, a man who appears to have been in the wrong place at the wrong time. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154158696634640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z35, 22 Ocak). Inspired by The X-Files, we take a look at some of our own UFO records. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153911207209640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z36, 13 Nisan). 25% off 'Researching Artist and Empire, a talk by Tate Britain curator Alison Smith on one of the research behind one of the biggest art exhibitions

- of the year. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154139584099640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z37, 12 Nisan). A respected academic, Professor Childe was also observed by MI5 for Communist affiliations. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154137070264640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z38, 10 Mart). 100 years ago, Military Service Tribunals began to hear applications and appeals for exemption from compulsory military service. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154019278674640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z39, 10 Mart). We take a look at textile designs intended for the West African market. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154018424314640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z40, 27 Mayıs). Courtroom drama: video records from the UK Supreme Court. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154244884204640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z41, 10 Mayıs). Digitising items from glass plate negatives to deeds with wax seals. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154204170909640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z42, 4 Mayıs). Using digital technology to enhance access and preservation of image-rich collections. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154189411874640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z43, 29 Nisan). How the Good Parliament challenged corruption and misspending. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154177075909640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z44, 25 Şubat). Archives are never innocent, but full of assumptions. Exploring the nature of archives. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153985508509640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z45, 19 Şubat). Newly released files from the Prime Minister's Office, 1986-88, now available. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153972165934640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z46, 17 Şubat). Exploring how to manage, preserve and give access to born-digital records, like emails. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153967241259640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z47, 11 Şubat). We explore the conservation of illuminated manuscripts - including the surprising role fish play. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153954651129640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z48, 2 Şubat). Learn about the efforts we go to to conserve our historical records for future generations. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153935146114640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z49, 8 Şubat). Using digital technology to enhance access and preservation of image-rich collections. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153948105124640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z50, 28 Nisan). Keep up to date with our latest news and developments with our next user forum on 12 May. All are welcome. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154175028579640 adresinden erişildi.

- İMA. (2016z51, 8 Ocak). Our regular user forum will be taking place on 21 January. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153880205559640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z52, 14 Nisan). Every year, archives enrich their collections - and we survey records taken in. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154142047184640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z53, 14 Nisan). A researcher shares his experience of uncovering a sad tale of murder and suicide. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154141718999640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z54, 6 Nisan). Making connections: tracing people through our collection. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154121396094640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z55, 1 Nisan). Listen again: using data to predict how collections will change over time. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154108529709640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z56, 12 Şubat). Training the researchers of the future. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153956351079640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z57, 16 Mayıs). We explore the relationship between archives and emotions. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154218719919640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z58, 7 Haziran). We're looking for someone to take responsibility for the management of our online resources. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154270272554640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z59, 28 Mart). How can The National Archives' help pinpoint your research?. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154089952729640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z60, 20 Ocak). Don't miss the chance to interact with a selection of our rare books printed between 1518 and 1798. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153907058749640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z61, 22 Mart). Wax, cord and ink: what can the materials in our collection tell us?. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10154061823844640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z62, 18 Ocak). How can we tease out diverse stories from our records? Join the debate. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153902787144640 adresinden erişildi.
- İMA. (2016z63, 13 Ocak). Hear about one of the watershed moments in the Black British Civil Rights movement. [Facebook durum güncellemesi]. www.facebook.com/TheNationalArchives/posts/10153891384299640 adresinden erişildi.
- İMA & King's College London. (2016). By me William Shakespeare: A Life in Writing. 29 Ağustos 2016 tarihinde <http://www.bymewilliamshakespeare.org/> adresinden erişildi.
- Keskin, İ. (2013a). Zamanı mekâna taşımak: Sosyal bilgiler Ve tarihi arşivlerden öğrenme. Osmanlı'nın İzinde. Prof. Dr. Mehmet İpşirli Armağanı, C. 2 içinde (155-175). İshak Keskin, Feridun Emecen, Ali Ahmetbeyoğlu (Yay. haz.), İstanbul: TİMAŞ Yayınları.
- Keskin, İ. (2013b). Yapılandırmacı öğretim bakımından arşiv kaynaklarının önemi. Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt 3, 1-29.

- Keskin, İ. (2014). Arşivlerin eğitim ve kültür hizmetleri. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı.
- Ketelaar, E. (2009). Kanıttan anıta: Kültürel miras olarak arşivlerin ortaya çıkması. Tülin Aren Armağanı, Kılıç-Denman, F. (Çev.) (147-164). İshak Keskin, Muhammet Hanefi Kutluoğlu, Sevil Pamuk (Yay. haz.). İstanbul: Pamuk Yayınları.
- Kırıcı, E. K. (2014). İstanbul'daki özel müzelerin halkla ilişkiler perspektifinden sosyal medya kullanımına yönelik bir inceleme. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koontz, C., & Moon, L. (2014). Marketing and social media: A guide for libraries, archives and museums. Lanham: Rowman & Littlefield.
- Liew, C. L., King, V., & Oliver, G. (2015a). Social media in archives and libraries: A snapshot of planning, evaluation, and preservation decisions. *PDT & C*, 44 (1), 3-11.
- Liew, C. L., Wellington, S., Oliver, G., & Perkins, R. (2015b). Social media in libraries and archives: Applied with caution. *The Canadian Journal of Information and Library Science*, 39(3-4), 377-396.
- Lamont, L., & Nielsen, J. (2015). Calculating value: A digital library's social media campaign. *The Bottom Line: Managing Library Finance*, 28 (4), 106-111.
- Malkoç, B. (2011). Yeni medyada etkileşimli pazarlama yöntemleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mason, M. K. (2014). Outreach 2.0: Promoting archives and special collections through social media. *Public Services Quarterly*, 10 (2), 157-168.
- Mavnacıoğlu, K. (2011). Kurumsal iletişimde sosyal medya yönetimi: Kurumsal blog odaklı bir inceleme. Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- National Archives. (2014). The National Archives Makes Social Media Part of the Nation's Official History. 21 Ağustos 2016 tarihinde www.nationalarchives.gov.uk/documents/press-release-social-media-archive.pdf adresinden erişildi.
- National Archives and Records Association. (2013). NARA Bulletin Guidance on Managing Social Media Records. 21 Ağustos 2016 tarihinde www.archives.gov/records-mgmt/bulletins/2014/2014-02.html adresinden erişildi.
- Şentürk, B. (2013). "The use of archives in education: Examples from abroad", *International Journal on New Trends on Education and Their Implications*, 4(1), 108-114.
- Türkden, D. K. (2013). Dijital platformda sosyal markaların inşası: Markaların sosyal medya kullanımı üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.